

ROMÂNIA
JUDEȚUL BUZĂU
CONSILIUL LOCAL
COMUNA SCORȚOASA

HOTĂRÂREA nr. 55 din 26 aprilie 2024
privind aprobarea „Planului de dezvoltare a serviciilor de prevenire a
separării copilului de familie” pentru anul 2024

Consiliul Local al comunei Scorțoasa, județul Buzău, întrunit în ședință ordinară din data de --- aprilie 2024,

Având în vedere:

- referatul de aprobare al primarului comunei Scorțoasa înregistrat la nr. 233 din 08.04.2024,

- raportul compartimentului de specialitate din cadrul aparatului de specialitate al primarului înregistrat la nr. 234 din 08.04.2024,

- avizul favorabil, cu caracter consultativ, al Comisiei pentru educație, tineret, culte, activități social-culturale, sănătate, familie, muncă, protecție socială și protecție copii, persoane vârstnice și persoane cu dizabilități, activități sportive a Consiliului Local Scorțoasa înregistrat sub nr. 247 / 25.04.2024,

- prevederile art. 118 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, privind protecția și promovarea drepturilor copilului,

- prevederile art. 14 alin. (3) din Legea nr. 156/2023 privind organizarea activității de prevenire a separării copilului de familie,

- prevederile art.7 din Legea nr.52/2003 privind transparenta în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare,

- prevederile art. 129 alin. (2) lit. d) și alin. (7) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

În temeiul prevederilor art. 139 alin. (1) și art. 196 alin. (1) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

HOTĂRĂȘTE:

Art.1. Se aprobă „Planul de dezvoltare a serviciilor de prevenire a separării copilului de familie” pentru anul 2024, conform anexei care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art.2. Primarul comunei Scorțoasa, prin aparatul de specialitate, va duce la îndeplinire prevederile prezentei hotărâri.

Art.3. Prezenta hotărâre va fi transmisă, prin grija secretarului general al comunei, Instituției Prefectului - Județul Buzău pentru verificarea legalității, primarului comunei Scorțoasa, Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Buzău și o va aduce la cunoștința publică prin publicarea pe pagina de internet a instituției, în termenele și condițiile stabilite de lege.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,

Consilier FLORIAN-MILITARU ALEXANDRINA-GEORGETA

**Contrasemnează pentru legalitate/
Secretarul general al comunei
Radu Aurora**

Aceasta Hotărare a fost adoptată de Consiliul local al comunei Scorțoasa în ședință ordinară din data de 26.04.2024 cu respectarea prevederilor art. 139 alin. (1) din OUG 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, cu un număr de 11 voturi pentru, 0 abțineri și 0 voturi împotriva, din numărul total de 11 consilieri în funcție și 11 consilieri prezenți la ședință.

PLAN DE DEZVOLTARE A SERVICIILOR DE PREVENIRE A SEPARĂRII COPILULUI DE FAMILIE

Prezentarea generală a comunei

Comuna Scorțoasa este situată în partea de Nord a județului Buzău, în Subcarpații de Curbură, la 32 de kilometri de Municipiul Buzău.

Conform datelor Institutului Național de Statistică, în iulie 2023 comuna Scorțoasa număra 2409 de locuitori, dintre care 18% erau copii.

Comuna Scorțoasa are în componență 11 sate: Beciu, Balta-Tocila, Deleni, Golu Grabicina, Grabicina de Jos, Gura Văii, Dâlma, Plopeasa, Policiori și Scorțoasa, care este și centrul administrativ al comunei.

Pași în elaborarea unui plan de dezvoltare de servicii de prevenire

Pașii urmați pentru elaborarea unui plan de dezvoltare a activității de prevenire a separării copilului de familie de servicii în comunitate sunt:

1. Inițierea
2. Analiza de nevoi
3. Analiza resurselor comunitare
4. Identificarea serviciilor necesare
5. Stabilirea priorităților de dezvoltare și Elaborarea planului
6. Monitorizarea și evaluarea
7. Pregătirea unui proiect pentru finanțarea planului

Prezentul plan se fundamentează pe informațiile colectate la nivel de comunitate în cadrul (2) analizei de nevoi și (3) resurselor comunitare și face propuneri pentru (4) identificarea serviciilor necesare. Pe baza acestei analize au fost identificate serviciile ce ar putea fi dezvoltate în comunitate și care pot fi eficiente în limitarea separării copiilor de familiile lor.

1. ANALIZA DE NEVOI LA NIVELUL FAMILIILOR CU COPII DIN COMUNA SCORȚOASA

Analiza situațiilor de risc și nevoilor la nivelul familiilor cu copii din comuna Scorțoasa, județul Buzău reprezintă focusul acestui subcapitol. Datele utilizate pentru această analiză provin din recensământul comunitar al familiilor cu copii din comunitate.

Prima secțiune prezintă datele și metoda de analiză. Următoarele secțiuni prezintă analiza de nevoi pe tipuri de situații de risc, pentru ca ultima secțiune să se refere la familiile cu copii expuse simultan la o multitudine de factori ce pot contribui la separarea copilului de familie, care trebuie ținute cu prioritate de serviciile de prevenire.

1.1. Datele și metoda de analiză

Secțiunea de față prezintă pe scurt metodologia folosită pentru culegerea datelor și principalele caracteristici ale datelor care influențează interpretarea rezultatelor. Analiza de nevoi constituie al doilea pas dintre cei șapte pași ai metodologiei unitare pentru elaborarea planurilor de dezvoltare a serviciilor de prevenire a separării copilului de familie, la nivel local.

Recensământul comunitar

Recensământul comunitar a fost efectuat de către o echipă formată din cadrul compartimentului de asistență socială a aparatului de specialitate al primarului în perioada 01 iulie 2023 – februarie 2024. Aceasta a urmat metodologia unitară care este aliniată la cadrul legislativ actual. În prima etapă, echipa a alcătuit observatorul copiilor din comunitate în care au fost incluși toți copiii (0-17 ani) și familiile cu copii care locuiesc pe raza comunei. În a doua etapă, orice suspiciune de risc, colectată de la orice specialist local (pe baza informațiilor din Fișa de observație), a fost înregistrată în observator, pentru fiecare familie cu copii. În a treia etapă, echipa a aplicat Fișa de identificare a riscurilor (FIR). Prin aplicarea FIR, situațiile de risc în care se află copiii/familiile cu copii din comuna Scorțoasa, județul Buzău au fost identificate prin raportare la:

- ☐ Situația economică a familiei;
- ☐ Situația socială a familiei;
- ☐ Starea de sănătate a membrilor familiei;
- ☐ Nivelul de educație al membrilor familiei;
- ☐ Condițiile de locuit ale familiei (inclusiv factori de mediu);
- ☐ Existența unor comportamente la risc identificate în cadrul familiei.

Toate aceste tipuri de situații de risc sunt analizate în prezentul document, rezultatele fiind prezentate în secțiunile care urmează.

În *observatorul copiilor* din comuna Scorțoasa au fost înregistrate 214 familii cu un total de 437 copii.

Dintre acestea, 129 copii din 64 familii au avut cel puțin o suspiciune de risc semnalată de un specialist local. Dintre cele 64 familii, echipa de la nivel local a aplicat Fișa de Identificare a Riscurilor (FIR) la 64 familii pentru a identifica copiii aflați în situații de risc care impun acordarea de servicii și beneficii. FIR nu a putut fi aplicată la 0 familii cu suspiciune de risc deoarece acestea nu au fost găsite la domiciliu. În urma aplicării Fișei de Identificare a Riscurilor (FIR) celor 64 familii cu suspiciune de risc, pentru nici o familie nu a fost infirmată suspiciunea de risc. În continuare, în analiza riscurilor ne vom raporta la cele 64 familii cu 129 copii înregistrate în observator, pentru care avem informații.

Familiile cu copii din comuna Scorțoasa

Analiza de nevoi prezentată în continuare include familii cu copii din comuna Scorțoasa, cu un total de 179 membri, dintre care 50 adulți (de 18 ani sau peste) și 129 copii (de 0-17 ani). La nivelul comunei Scorțoasa sunt de remarcat ponderea mare a copiilor - 50% și proporția ridicată a familiilor cu 4-9 membri, care este de 56% din total familii. Dimensiunea medie a familiilor este de 3,7 persoane. S-a constatat că femeile au o pondere mai ridicată printre adulții din comuna Scorțoasa, iar în rândul copiilor, băieții sunt mai mulți decât fetele. În comuna Scorțoasa predomină etnicii romi; persoanele pentru care s-a completat FIR, din această categorie, nu s-au declarat însă de etnie romă.

1.2. Situațiile de risc legate de sărăcie

Riscurile economice sunt relativ răspândite în comuna Scorțoasa, județul Buzău. Dintre posibilele riscuri economice, cel mai răspândit este riscul de sărăcie monetară. Dintre familiile cu copii înregistrate în observator, 64 familii în care trăiesc 129 copii sunt expuse acestui risc. Sunt însă și familii în care copiii sunt la risc de sărăcie extremă, adică au declarat că suferă în mod sistematic de frig sau foame, de cel puțin câteva ori pe lună (inclusiv săptămânal sau zilnic).

Al doilea risc economic care afectează un procent semnificativ de copii din comuna Scorțoasa este riscul de intensitate redusă a muncii. Astfel, 83 copiii incluși în observatorul comunei, trăiesc în familii în care părintele unic susținător sau ambii părinți fără ocupație sau în șomaj. Venitul mediu lunar pe persoană în familiile cu risc de sărăcie monetară este de 302 lei/persoană, prin comparație cu 611 lei/persoană în celelalte familii cu copii, care nu sunt la risc de sărăcie. În ciuda acestor condiții economice precare, sunt familii în care trăiesc copii care nu primesc beneficii deși trăiesc în sărăcie.

Accesul la beneficii al familiilor cu copii expuse riscurilor economice care pot contribui la riscul de separare a copilului de familie. Beneficiile primite de cele mai multe familii cu copii din comuna Scorțoasa sunt ajutorul pentru încălzirea locuinței, alimentele din programul UE și POAD. În contrast, serviciile de zi pentru copii și serviciile de tip masă caldă (cantină socială, masă pe roți etc.) sunt inexistente, iar ajutoarele de urgență sunt deosebit de rare. De asemenea, se poate observa că familiile la risc de sărăcie au considerabil mai multe șanse să primească beneficii comparativ cu familiile non-sărace. Totuși, și unele familii care nu sunt expuse la riscul de sărăcie primesc beneficii, precum ajutorul pentru încălzirea locuinței, alimentele de la primărie sau alte asociații neguvernamentale.

1.3. Situațiile de risc legate de factori sociali

Riscurile legate de situația socială a familiei sunt măsurate prin patru categorii de indicatori de risc referitori la: familii incomplete în care copiii sunt privați de îngrijire din partea unui părinte sau a ambilor părinți; dizabilitatea membrilor adulți sau a copiilor din gospodărie; lipsa actelor de identitate; și istoricul familiei în relație cu sistemul de protecție a copilului. Dintre aceste posibile surse de risc de separare, prima categorie – familii incomplete – este singura care afectează procente mai mari de familii cu copii, care ar putea impune dezvoltarea anumitor servicii specifice pentru a le trata. Celelalte categorii de risc sunt mult mai rar întâlnite, ceea ce înseamnă că ar trebui tratate mai degrabă de la caz la caz, de către instituțiile locale existente, în baza unor planuri individuale de servicii prevenire, fără să fie necesară dezvoltarea unor servicii specifice.

Risc : Familiile incomplete

Probabilitatea copiilor de a crește cu un singur părinte sau cu nici unul dintre părinți este relativ ridicată în comuna Scorțoasa. Din cei 129 copii înregistrați în observator, 15 copii (11%) trăiesc în astfel de familii incomplete. Dintre aceștia, cei mai mulți copii sunt doar cu mama acasă (10 copii), 0 copii sunt doar cu tatăl acasă și 5 copii nu au nici un părinte acasă. Părinții pot să lipsească din familie din multe motive, iar aceste motive diferă pentru femei (mame) și bărbați (tați). Din cei 5 copii din comuna Scorțoasa care trăiesc fără mamă (adică fie sunt doar cu tatăl acasă, fie sunt fără nici un părinte acasă), 0 copii au mama divorțată/separată și mutată, 0 copii au mama decăzută din drepturile părintești, 0 copii au mama decedată, 0 copii au mama plecată la muncă în străinătate și 5 se află în plasament la alte

familiei. Pentru 0 copii mama absentează din motive care nu sunt precizate. Sunt și copii care trăiesc fără tată. Analiza arată că principalele motive pentru care tații absentează sunt: plecarea la muncă în străinătate, divorțul/separarea și tatăl este necunoscut. Alte motive înregistrate sunt: decesul, decăderea din drepturile părintești, privarea de libertate, plecarea la studii sau la muncă în țară și/sau alte motive.

Pe lângă faptul că părinții sunt plecați din diverse motive, ceea ce înseamnă un risc major pentru copii, o parte dintre ei nici măcar nu păstrează legătura cu copiii de acasă (nu vorbesc cu părinții față în față, la telefon, pe Internet, nu primesc bani sau pachete de la aceștia).

Cumulat, 60 de copii au unul sau ambii părinți plecați la muncă în străinătate. Un fenomen foarte des întâlnit în comuna Scorțoasa este migrația copiilor în străinătate. În comuna Scorțoasa există copii care au avut experiențe de migrație de peste un an alături de părinți.

La nivelul comunei Scorțoasa, doar 2 copii dintre cei înregistrați în observator sunt fără nici un părinte acasă și nu au desemnată o persoană care se ocupă de creșterea și îngrijirea lor sau nu au stabilită tutelă sau măsură de protecție.

Risc : Familia are membri cu dizabilități care le limitează semnificativ calitatea vieții și participarea lor la viața socială (adulți sau copii)

În 16 dintre familiile cu copii înregistrate în observatorul comunei Scorțoasa trăiesc adulți sau copii cu dizabilități. În aceste gospodării trăiesc 30 copii. Totuși, nu toți acești copii sunt cu dizabilități, ci sunt copii care trăiesc alături de o mamă, un tată, o bunică, un frate/soră cu dizabilități. În fapt, 9 copii și 8 adulți sunt persoane cu dizabilități care le limitează semnificativ calitatea vieții și participarea lor la viața socială. Toate aceste persoane dețin un certificat de încadrare în grad de handicap. În plus, au mai fost înregistrate 2 persoane cu dizabilități care nu au certificat de încadrare în grad de handicap.

Există 9 copii cu certificat de încadrare în grad de handicap grav și cei mai mulți au certificat cu valabilitate 1 an (7 copii). Acești copii au handicap asociat (5 copii), neuropsihic (2 copii) și mental (2 copii).

În rândul adulților, majoritatea au grad accentuat de handicap (6 adulți), cu certificat valabil 1 an (4 adulți) sau permanent (4 adulți).

Risc : Cel puțin un membru al familiei nu are acte de stare civilă (adulți sau copii)

Diferitele campanii întreprinse de-a lungul anilor au dus la remedierea problemei lipsei actelor de stare civilă în majoritatea localităților, inclusiv în comuna Scorțoasa. Nu au fost identificați copii care nu au acte de identitate.

Risc : Familia are un istoric în relație cu sistemul de protecție a copilului

Relația familiei cu sistemul de protecție a copilului poate fi una duală. Pe de o parte, sunt familiile care „trimit” copii în sistemul de protecție, pe de altă parte sunt familii care reintegrează sau iau în îngrijire copii din sistemul de protecție. Oricare dintre aceste două tipuri de situații sunt asociate cu anumite nevoi de servicii și sprijin.

La nivelul familiilor cu copii înregistrate în observatorul comunei Scorțoasa au fost identificate 3 familii care au un istoric în relație cu sistemul de protecție. Mai exact 1 familie are în prezent 3 copii în sistemul de protecție.

În plus, în comuna Scorțoasa există 2 familii care îngrijesc în total 5 copii care sunt luați în plasament familial sau asistență maternală. Acești copii sunt deja separați de familiile lor, DGASPC având responsabilitatea de a le asigura protecție în cadrul serviciilor de tip familial.

1.4. Situațiile de risc legate de sănătate

Situațiile de risc privitoare la starea de sănătate a membrilor familiilor sunt măsurate în prin șase categorii de indicatori de risc și nevoi, după cum urmează:

- ☐ Familia are unul sau mai mulți membri care nu sunt înscrși pe lista unui medic de familie
- ☐ Familia are unul sau mai mulți copii care nu sunt vaccinați conform schemei obligatorii
- ☐ Familia are unul sau mai mulți copii sub 1 an cu risc de sănătate
- ☐ Familie cu acces limitat la tratamente, echipamente sau servicii medicale
- ☐ În familie există o gravidă cu sarcină la risc
- ☐ Familie cu acces limitat la dotări sanitare

Dintre aceste riscuri și nevoi, în comuna Scorțoasa există trei probleme care afectează procente suficient de mari de familii cu copii pentru a impune dezvoltarea unor servicii specifice. Prima problemă o constituie accesul limitat la dotările sanitare (infrastructură și igienă). Și în comuna Scorțoasa există familii care se confruntă cu această nevoie foarte răspândită în întregul mediu rural. A doua problemă se referă accesul limitat la tratamente, echipamente sau servicii medicale. Aceste familii nu reușesc să plătească medicamentele și serviciile necesare pentru tratamentul continuu. Cea de-a treia problemă o reprezintă nevaccinarea copiilor conform schemei obligatorii.

Celelalte categorii de riscuri și nevoi legate de sănătate sunt mai rar întâlnite la nivelul comunei Scorțoasa, respectiv persoane care nu sunt înscrise pe lista unui medic de familie, copii sub 1 an cu riscuri de sănătate și gravide cu sarcină la risc.

În schimb, în ceea ce privește accesul la produsele de igienă, au fost înregistrate gospodării cu copii în care nu toți membrii au acces la periuță și pastă de dinți, gospodării cu copii care au acces limitat la săpun și familii cu copii în care nu toți membrii au acces la șampon.

1.5. Situațiile de risc legate de educație

Situațiile de risc referitoare la nivelul de educație al copiilor sunt măsurate prin șase categorii de indicatori de risc și nevoi. În comuna Scorțoasa, cele mai răspândite probleme țin de accesul limitat la dotările pentru educație. De asemenea, mai mult de un sfert dintre copiii incluși în observator sunt expuși direct sau indirect abandonului școlar, iar un procent crescut dintre copii trăiesc în familii în care unul sau mai mulți copii nu frecventează cursurile unei forme de învățământ obligatoriu sau în familii în care unul sau ambii părinți sunt analfabeți.

Risc : Copiii în afara școlii

Primul risc educațional se referă la copiii aflați în afara școlii. Copii înregistrați în observatorul comunei Scorțoasa, cu vârste cuprinse între 3 și 17 ani care se află în afara școlii, adică nu frecventează cursurile unei forme de învățământ obligatoriu sunt expuși direct riscului de a fi în afara școlii trăiesc alături de alți copii care sunt indirect expuși acestui risc; dacă un copil nu merge la școală, iar părinții

nu corectează (poate chiar cauzează) situația, atunci și frații/surorile sunt expuși la riscul de a nu fi înregistrați în sistemul școlar. Dintre copiii aflați în afara școlii, sunt copii nu au fost niciodată înscriși la școală, dar și copii care au fost înscriși dar au abandonat sau au părăsit timpuriu școala.

În comuna Scorțoasa, participarea copiilor crește substanțial la grădiniță, este cea mai bună la nivelul școlii primare, pentru ca apoi să scadă pe parcursul școlii gimnaziale și să se reducă și mai accentuat pentru tinerii de 15+ ani.

Copiii care merg la școală, dar sunt la risc de abandon sau părăsire timpurie a școlii

Riscul de abandon școlar sau părăsire timpurie a școlii nu reprezintă în sine indicatori de risc de separare a copilului de familie. Totuși, dacă riscul se transformă în fapt, iar copilul ajunge să fie copil în afara școlii, atunci faptul de a fi în afara școlii ar putea contribui la separarea copilului de familie, mai ales dacă se combină cu alte situații de risc. Din acest motiv, activitățile de prevenire a separării copilului de familie trebuie să trateze cu seriozitate orice caz în care riscul de abandon/părăsire timpurie a școlii este deja manifest. Aceste familii și copii au nevoie de sprijin pentru a preveni abandonul/părăsirea timpurie a școlii care indirect contribuie și la prevenirea separării.

Prin definiție spunem că un elev este la risc de abandon sau părăsire timpurie a școlii dacă este îndeplinită cel puțin una dintre condițiile de mai jos:

- ☐ Elev care a înregistrat absențe nemotivate în 5 sau mai multe zile dintr-o lună de școală
- ☐ Elev care are corijențe la una sau mai multe discipline, în oricare semestru din anul școlar precedent
- ☐ Elev care are o medie sub 6,5 la limba maternă sau la matematică sau o medie generală sub 6,5, în oricare semestru din anul școlar precedent
- ☐ Elev care a rămas repetent o dată sau de mai multe ori
- ☐ Elev care are istoric de sancționare în cadrul școlii (exmatriculare, muștrare, mutare pe motive disciplinare, nota scăzută la purtare etc.) sau plângeri făcute de alți elevi și/sau părinți și/sau cadre didactice pe motiv de violență, bullying, furt, distrugerea de bunuri etc.

Conceptul de risc de abandon școlar sau părăsire timpurie a școlii se aplică copiilor de vârstă școlară, care frecventează o formă de învățământ. Pot fi la risc de abandon sau părăsire a școlii doar cei care sunt deja în școală. Așadar, în acest document, pot fi la risc de abandon/părăsire timpurie a școlii, doar elevii de 6-17 ani.

Ponderea elevilor la risc de abandon sau părăsire timpurie a școlii scade lent de la nivelul de școală primară la nivelul gimnazial, reducându-se semnificativ la nivelul de învățământ secundar superior:

- dintre copiii de 6-10 ani, elevii reprezintă 93%, iar 50% sunt elevi la risc de abandon/părăsire timpurie;
- dintre copiii de 11-14 ani, elevii reprezintă 87%, 47% fiind la risc de abandon/părăsire timpurie;
- dintre tinerii de 15-17 ani, elevii constituie 45%, 18% fiind elevi la risc de abandon/părăsire timpurie.

Principalele surse de risc de abandon/părăsire timpurie sunt absențele nemotivate, corijențele la una sau mai multe discipline și, pentru gimnaziu și învățământul secundar superior, performanțele școlare reduse (medii sub 6,5).

Anexa la H.C.L. nr. 55 din 26.04.2024

O cauză a rezultatelor școlare nesatisfăcătoare (inclusiv riscul de abandon/părăsire timpurie a școlii) este lipsa de adaptare a învățământului (școlii, în general, și a metodelor de predare) la nevoile specifice ale copiilor cu dizabilități și ale copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES).

O altă cauză este dificultatea familiilor studiate să facă față provocărilor de a îngriji și sprijini trei sau mai mulți copii la grădiniță/școală. Lipsa de adaptare a sistemului de învățământ la nevoile specifice ale copiilor și dificultățile familiilor sunt asociate și cu un nivel foarte redus al adulților din familiile studiate (părinți și alte rude) care nu îi ajută să găsească soluții viabile pentru proprii copii. Dacă la școală nu există cursuri de educație remedială, familia nu este capabilă să le ofere. Dacă pentru copiii cu dizabilități și cei cu CES, școala nu oferă sprijinul suplimentar necesar, familia nu este capabilă să îl ofere. De fapt, nivelul de educație al adulților este atât de redus încât până și sprijinul la teme al unui singur copil de la clasele primare este dificil de oferit pentru multe familii. Dacă vorbim despre ajutor la teme pentru trei copii, dintre care unul aflat în clasa a VI-a, deja familia, cel mai probabil, nu poate oferi copilului nici un ajutor la teme.

În comuna Scorțoasa, nivelul de educație al adulților este redus. Astfel, 65% dintre aceștia au absolvit cel mult 8 clase, iar 23% sunt fără școală absolvită. În plus, au fost înregistrate și persoane adulte care nu știu să scrie sau să citească. Dat fiind fenomenul copiilor în afara școlii, și printre copiii de 10-17 ani sunt băieți și fete care nu știu să scrie sau să citească. În comuna Scorțoasa, 2 fete și 6 băieți sunt în această situație.

Accesul limitat la dotările pentru educație

Există familii cu copii înregistrate în Observator care au acces limitat la dotările pentru educație.

Un loc special în cadrul locuinței dedicat copiilor pentru joacă, un loc special pentru teme, cărți/jucării/jocuri adecvate pentru copii, echipamentele necesare (calculator/ tabletă/ telefon) pentru conectare la școală/grădinița online, conexiunea la Internet reprezintă dotările care lipsesc într-o mare parte dintre gospodării. Se observă că deprivarea este semnificativ mai mare în rândul familiilor cu copii care sunt expuse riscului de sărăcie monetară.

Tabel 2: Dotările pentru educație care lipsesc în familiile cu copii, în funcție de riscul de sărăcie Monetară

	Familii cu copii din Scorțoasa	Risc de sărăcie monetară
Număr total de familii cu copii în observator		
Total %, din care:		
Camerele din locuință nu sunt luminate natural		
Locuința nu are televizor		
În gospodărie există cel puțin un copil pentru care părinții consideră că „nu are nevoie de carte”, adică nu trebuie să completeze decât 8 clase sau mai puțin?		
În gospodăria dvs. nu există un loc special dedicat copiilor, unde aceștia își pot face temele		
Nu au cărți/jucării/jocuri adecvate pentru copii acasă		
Locuința nu are conexiune la internet		

În gospodăria dvs. nu există un loc special în cadrul locuinței (în interior) care este dedicat copiilor, unde aceștia se pot juca		
În gospodărie există cel puțin un copil care nu are echipamentele necesare (calculator/ tabletă/ telefon) pentru conectare la școala/grădinița online?		
ORICARE DINTRE DOTĂRILE LIPSĂ DE MAI SUS		

1.6. Situațiile de risc legate de locuire

În comuna Scorțoasa majoritatea riscurilor și nevoilor privind locuirea sunt foarte răspândite și afectează ponderi semnificative din populația de copii inclusă în observator. Dintre riscuri, cel mai răspândit este legat de spațiul insuficient al locuințelor, de unde supraaglomerarea (ceea ce face de înțeles lipsa unui spațiu special dedicat copiilor, în interiorul locuințelor, pusă în evidență în secțiunea anterioară). În ceea ce privește nevoile de locuire, lipsa dotărilor minime necesare pregătirii hranei afectează aproape o treime dintre copiii incluși în observatorul comunei Scorțoasa. De asemenea, un număr semnificativ dintre copiii la risc trăiesc în locuințe situate în zone cu riscuri de mediu sau sociale.

Risc : Nesiguranța locativă

În comuna Scorțoasa ponderi mari din populația de familii cu copii și din populația de copii sunt expuse riscurilor de nesiguranță locativă. Astfel, sunt familii cu locuința situată într-o zonă cu riscuri de mediu sau sociale, adică într-o zonă cu risc de inundații, de alunecări de teren sau au locuința într-o zonă marginalizată. Nesiguranța locuinței este dată și de lipsa actelor de proprietate. În comuna Scorțoasa, 25% dintre familiile cu copii din Observatorul comunei, dintre care 25 familii cu copii în sărăcie monetară se confruntă cu lipsa actelor de proprietate, adică locuiesc într-o casă pentru care însă nu au acte; și nu au acte nici pe terenul pe care este construită casa.

Risc : Locuințe supraaglomerate

Familiile cu copii cu cel puțin o suspiciune de risc din comuna Scorțoasa locuiesc în case cu o suprafață locuibilă totală medie de circa 40 m². Majoritatea caselor au în medie 2 camere, în afară de bucătărie, holuri, baie și alte anexe. Ținând cont de dimensiunea medie mare a gospodăriilor, este de înțeles de ce suprafața locuibilă pe persoană este mai mică de 15,33 m².

Corelat, 177 dintre familiile cu copii (32%) din comuna Scorțoasa apreciază că numărul de camere din locuință nu satisface nevoile familiei, respectiv 147 dintre familiile care sunt la risc de sărăcie monetară (68%).

Risc : Condiții improprii de locuire

Condițiile improprii de locuire sunt evaluate în baza a doi indicatori, unul obiectiv și unul subiectiv. Indicatorul obiectiv arată dacă locuința prezintă oricare dintre următoarele probleme: scurgeri prin acoperiș, pereți umezi, ferestre/dușumele putrede sau deteriorate. Cel de-al doilea indicator reprezintă evaluarea subiectivă a reprezentanților SPAS cu privire la măsura în care locuința este

întreținută, iar igiena păstrată. Există o mare suprapunere între cei doi indicatori. În cele mai multe cazuri, locuințele deteriorate sunt evaluate de SPAS ca fiind neîngrijite și neigienice, în același timp. Ponderea familiilor cu copii care locuiesc în locuințe deteriorate și neigienice se ridică la 15% în comuna Scorțoasa. Condițiile de locuire sunt improprii și pentru că, mai ales în rândul familiilor la risc de sărăcie, există familii care nu dispun de dotările minime necesare pentru pregătirea și păstrarea hranei. Din totalul de familii incluse în observator, 29% nu dispun de dotările minime necesare pentru pregătirea și păstrarea hranei. În aceste 160 de familii trăiesc 305 copii. Lipsa dotărilor pentru odihnă/somn reprezintă o problemă doar pentru 17 dintre familiile din observator, în care trăiesc 31 copii.

1.7. Situațiile de risc legate de comportamente la risc

În comuna Scorțoasa, ponderea copiilor expuși unui risc de violență, inclusiv de abuz asupra copilului este scăzută. Despre 64 dintre familii (în care trăiesc 129 copii) SPAS raportează existența unui istoric de violență în familie care se referă în principal la existența în familie a:

- (i) unei persoane (14+ ani) care are/a avut experiențe cu poliția sau antecedente penale;
- (ii) unei persoane (copil sau adult) care are/a avut experiențe de cerșetorie.

SPAS consemnează riscul de violență asupra copiilor pentru 1 dintre familiile incluse în observator, în care trăiesc 3 de copii.

Orice formă de violență asupra copiilor în familie este interzisă prin lege, încă din 2004. În ciuda acestui fapt, părinții nu doar că încă utilizează pedeapsa corporală în practica educațională de zi cu zi, dar un procent semnificativ dintre ei apreciază pozitiv bătaia ca mijloc de educație a copilului. Expunerea copiilor la violență în propriile familii, în mod regulat, prin asistarea la conflicte violente și certuri între părinți, poate afecta în mod grav dezvoltarea personală și interacțiunea socială în copilărie și în viața de adult. Deși copii din toată societatea cad victimă violenței în familie, probabilitatea este disproporționat de mare când se cumulează factorii de risc cum sunt nivelul scăzut de educație al părinților, sărăcia sau consumul excesiv de substanțe.

1.8. Familiile cu copii expuse simultan la riscuri multiple

Separarea copilului de familie este un proces gradual care devine tot mai probabil pe măsură ce familia și copilul sunt expuși simultan la mai mulți factori de stres (situații de risc, nevoi neacoperite) care le consumă treptat resursele de reziliență, astfel încât situația devine atât de fragilă încât un eveniment nefericit neașteptat (uneori minor) poate duce la o criză, un punct de turnură inevitabilă, în care singura soluție de conceput este separarea temporară a copilului de familie, în interesul superior al copilului. Din perspectiva graduală, se poate considera că riscul de separare a copilului de familie este cu atât mai mare cu cât familia și copilul trebuie să facă față mai multor situații de risc și nevoi neacoperite.

2. INTERVENȚIILE/ACTIVITĂȚILE DE PREVENIRE A SEPARĂRII COPILULUI DE FAMILIE, DE LA NIVEL LOCAL

În conexiune cu capitolul 2 care a prezentat riscurile și nevoile neacoperite ale familiilor cu copii din comuna Scorțoasa, capitolul 3 are în vedere situația serviciilor publice de asistență socială (SPAS) care ar trebui să joace rolul principal în cadrul activităților de prevenire.

În prezentul document avem în vedere serviciile sociale, serviciile medicale, respectiv serviciile educaționale (de tip centru, intervenție sau furnizate direct de diferiți specialiști) care sunt disponibile la nivel de localitate și care pot juca un rol activ în prevenirea separării copilului de familie. Sursele utilizate pentru analiza resurselor permit identificarea existenței diferitelor tipuri de servicii la nivelul comunității sau al microzonei funcționale (rurale sau urbane).

SPAS și asistentul social

Legea asistenței sociale nr. 292/2011 prevede obligația înființării SPAS în fiecare UAT, asistența socială fiind parte din pachetul minim de servicii publice, necesar și obligatoriu. Comuna Scorțoasa se numără printre comunele care au înființat SPAS.

În comuna Scorțoasa asistența socială se face cu asistenți sociali profesioniști. Primăria comunei Scorțoasa este acreditată, din ianuarie 2023, ca furnizor de servicii sociale.

Servicii de prevenire organizate ca centre de servicii sociale

În comuna Scorțoasa, județul Buzău dintre serviciile sociale de tip centre există doar echipă mobilă. Nu există nici un astfel de serviciu de tip centru și nici un centru de zi de tip școală după școală.

Structuri ale societății civile relevante pentru prevenirea separării copilului de familie

Comuna Scorțoasa nu dispune de o Structură Comunitară Consultativă funcțională.

În comuna Scorțoasa nu există grupuri de suport care să ofere sprijin copiilor și familiilor în situații de vulnerabilitate. ONG-urile active în domeniul protecției copilului lipsesc atât în comuna Scorțoasa, cât și în comunele învecinate.

Comuna Scorțoasa nu beneficiază de un mediator/facilitator comunitar. Nici în microzona funcțională nu există un astfel de specialist.

Profilul comunei Scorțoasa în funcție de resursele comunitare pentru prevenirea separării copilului de familie

Secțiunile anterioare au avut în vedere șapte tipuri de resurse comunitare relevante, și anume:

1. Asistent social la SPAS
2. Tehnician de asistență socială la SPAS
3. Servicii de zi organizate ca centre pentru copii sau pentru familia cu copii
4. Structură comunitară consultativă (SCC) funcțională
5. Mediator/facilitator comunitar
6. ONG-uri active în domeniul protecției copilului
7. Grupuri informale de suport, religioase sau caritabile

Comuna Scorțoasa dispune de 3 tipuri de resurse comunitare din cele enumerate mai sus – servicii de zi organizate ca centre pentru copii sau pentru familia cu copii (echipă mobilă), SCC și grupuri de suport care oferă sprijin copiilor și familiilor în situații de vulnerabilitate.

Intervențiile/activitățile sociale de prevenire a separării copilului de familie

În comuna Scorțoasa este disponibil un singur tip de serviciu și anume sprijin pentru victimele violenței în familie.

Anexa la H.C.L. nr. 55 din 26.04.2024

În comunele învecinate din microzona funcțională rurală sunt furnizate următoarele servicii sociale de tip intervenție:

- servicii de consiliere pentru prevenirea și combaterea violenței în familie,
- sprijin pentru renovarea sau amenajarea locuinței,
- servicii de asistență juridică,
- sprijin pentru victimele violenței în familie,
- servicii/activități de consiliere pentru prevenirea și combaterea violenței în familie.

Tipurile de intervenții sociale pentru copiii și persoanele cu dizabilități (logopedie, kinetoterapie, abilitare/reabilitare) sunt foarte rare. Serviciile sociale necesare pentru a răspunde la riscurile și nevoile neacoperite ale familiilor cu copii:

- ☐ servicii de tip masă pe roți/masă caldă pentru familiile la risc de sărăcie monetară
- ☐ servicii de locuire socială sau sprijin pentru renovarea și amenajarea locuinței
- ☐ educație parentală oferită părinților
- ☐ consiliere psihologică furnizată

Cele mai răspândite tipuri de servicii/activități în mediul rural au în vedere: sarcinile nedorite, planificarea familială, combaterea violenței în familie și sprijinirea victimelor acestora și copiii cu părinți plecați în străinătate.

Intervențiile/activitățile medicale de prevenire a separării copilului de familie

Locuitorii comunei Scorțoasa beneficiază de serviciile unui medic de familie și unui asistent medical. Pe lângă aceste servicii medicale primare, în comuna Scorțoasa nu mai există alte unități medicale și nu sunt furnizate alte servicii medicale de tip intervenție (cum ar fi servicii de planificare familială, de educație sexuală pentru tineri, ambulanță socială sau alte tipuri).

Comuna Scorțoasa beneficiază de asistent medical comunitar.

Cabinete medicale școlare nu sunt disponibile în comuna Scorțoasa, nici cabinete stomatologice școlare și nici centrele medicale de permanență

Pe lângă serviciile medicale organizate ca centre, unitățile/specialiștii medicali sau voluntari pot să ofere intervenții/activități relevante pentru prevenirea separării copilului de familie. Aceste tipuri de intervenții/activități furnizate de unitățile/specialiștii medicali sunt rare. Există și alte intervenții precum stomatologie.

Intervențiile/activitățile educaționale de prevenire a separării copilului de familie

În comuna Scorțoasa funcționează 4 grădinițe, 4 școli primare și 1 școli gimnaziale, dar nu există nici o unitate educațională care să furnizeze servicii de sprijin/învățământ special integrat.

În ceea ce privește intervențiile/activitățile educaționale de prevenire a separării copilului de familie, prima problemă structurală este absența, la nivelul comunităților, a învățământului adaptat pentru copiii cu dizabilități sau CES. Această problemă structurală constituie: (1) una dintre cauzele intrării multor copii în sistemul de protecție specială și (2) una dintre cauzele existenței fenomenului copiilor în afara școlii în rândul copiilor cu dizabilități sau CES.

Al doilea fenomen este riscul pe care îl au mulți dintre copiii care merg la școală, de a fi la risc de abandon sau părăsire timpurie a școlii. Una dintre cauzele principale ale acestui fenomen este

insuficiența specialiștilor relevanți cum sunt psiholog, mediator școlar, consilier școlar, profesor de sprijin sau profesor logoped. Comuna Scorțoasa, județul Buzău beneficiază doar de mediator școlar.

Cu privire la intervențiile/activitățile educaționale care pot contribui la prevenirea separării copilului de familie, în comuna Scorțoasa sunt furnizate doar activități de clubul copiilor, ansamblul folcloric, alte activități de timp liber relevante și activități de remediere școlară.

Astfel, în comuna Scorțoasa există doar activități de remediere școlare și servicii de timp liber .

IDENTIFICAREA SERVICIILOR DE PREVENIRE ȘI SPRIJIN CARE POT FI DEZVOLTATE ÎN COMUNITATE

4.1. Profilul de risc al comunei

Analiza riscurilor și nevoilor copiilor și familiilor cu copii din comuna Scorțoasa, arată că la nivelul comunei, 59 de copii sunt la risc ridicat, fiind cel mai aproape de punctul de turnură în care separarea de familie poate fi iminentă chiar la un declanșator minor, iar 70 de copii au risc mediu de separare de familiile lor.

Copiii la risc de separare din comuna Scorțoasa provin din familii afectate de sărăcie monetară și/sau extremă, în care părintele unic susținător sau ambii părinți sunt fără ocupație sau în șomaj și din familii incomplete (unul sau ambii părinți nu sunt acasă). Aceștia trăiesc în locuințe supraaglomerate, cu un spațiu locuibil insuficient raportat la numărul de persoane, în condiții improprii sau în zone cu riscuri de mediu sau sociale și, cu foarte puține excepții, au acces limitat la (i) dotări sanitare, (ii) tratamente, echipamente sau servicii medicale, (iii) dotări minime necesare pregătirii hranei sau (iv) dotări pentru educație. În majoritatea covârșitoare a cazurilor, riscurile ce țin de situația economică, cu cele generate de condițiile de locuire, accesul limitat facilități sanitare sau de educație, sunt cumulate. Mai mult de un sfert dintre copiii incluși în Observatorul comunei Scorțoasa sunt expuși direct sau indirect riscului de abandon școlar, iar 17% trăiesc în familii în care unul sau mai mulți copii sunt în afara școlii. De asemenea, în ceea ce privește adulții cărora li s-a completat FIR, 65% dintre aceștia au absolvit cel mult 8 clase, iar 23% sunt fără școală absolvită.

Acestor riscuri li se adaugă și comportamente precum violența în familie sau consumul excesiv de alcool. Riscurile care afectează mai mult de 15 copii din comună, asociate cu nevoi de sprijin extinse la familiile cu copii necesită un răspuns comunitar de dezvoltare de servicii care să vină în sprijinul acestora. În schimb, riscurile care afectează cazuri mai degrabă izolate de copii la risc trebuie adresate prin lucrul cu familia, intervenție în baza unui plan de servicii.

La nivel local, dintre potențialele resurse care ar putea fi mobilizate pentru reducerea riscului de separare a copilului de familie, există SPAS, echipă mobilă, SCC și grupuri de suport care oferă sprijin copiilor și familiilor în situații de vulnerabilitate. În cadrul SPAS însă nu există asistent social profesionist și nici tehnician asistență socială. În schimb, comuna Scorțoasa are asistent medical comunitar și mediator școlar.

Pentru reducerea riscului de separare la nivelul comunei Scorțoasa este aplicarea legislației în vigoare. HG nr. 691/2015 (art. 10) prevede că SPAS întocmește un plan de servicii prevenire pentru fiecare familie pentru care se identifică în urma aplicării în FIR cel puțin un risc/o nevoie neacoperită. Adică SPAS ar trebui să întocmească un plan de servicii de prevenire pentru 64 dintre familiile cu copii

din comuna Scorțoasa (înregistrate în Observator) cu cel puțin un risc/o nevoie neacoperită. Pentru realizarea acestor planuri, serviciul public de asistență socială ar trebui să lucreze cu familia pentru identificare celor mai bune soluții pentru depășirea situației de risc sau pentru adresarea nevoilor de sprijin pe care familia le are, ținând cont de serviciile existente în comună, posibil cu sprijinul DGASPC sau al altor parteneri (eventual SCC, grupuri de suport). Dat fiind faptul că numărul total de familii la risc este mare, specialiștii în asistență socială și serviciile sociale sunt insuficiente și nu există nici o societate civilă activă în lucrul cu familiile cu copii, este recomandat ca SPAS să completeze obligatoriu un plan de servicii de prevenire, cu soluții viabile, măcar pentru cele 64 de familii în care există cel puțin un copil cu risc ridicat de separare (peste 10 riscuri/nevoi neacoperite).

Planurile de servicii prevenire trebuie implementate de SPAS în colaborare cu actorii locali relevanți. Monitorizarea implementării este prevăzută în legislație a fi realizată de SPAS în mod diferențiat: anual – pentru familiile cu 1-5 riscuri/nevoi neacoperite identificate în FIR, semestrial – pentru familiile cu 6-10 riscuri/nevoi neacoperite sau trimestrial – pentru familiile cu peste 10 riscuri/nevoi neacoperite. Conform profilului riscurilor și nevoilor identificate în comuna Scorțoasa în acord cu prevederile legale înseamnă că SPAS trebuie să realizeze vizite la domiciliu de monitorizare la fiecare 3 luni pentru 25 dintre familiile cu copii, la fiecare 6 luni, pentru 20 dintre familii și la fiecare 12 luni, pentru 19 dintre familii.

Realizarea, implementarea și monitorizarea planurilor de servicii de prevenire este strâns legată de capacitatea serviciului de asistență socială de la nivel de comună. De altfel, pentru a răspunde nevoilor familiilor cu copii la risc de separare din comuna Scorțoasa, fie prin intervenții integrate în familie, fie prin dezvoltare de servicii la nivel local care să adreseze riscurile și nevoile celor mai multe dintre aceste familii, primul pas este întărirea serviciului de asistență socială. Un serviciu social funcțional de asistență socială la nivelul comunei implică angajarea de specialiști în asistență socială care să desfășoare activități de prevenire a separării și care să poată răspunde nevoilor copiilor din comunitate prin identificarea, coordonarea sau planificare și dezvoltarea resurselor de la nivel local.

În efortul de prevenire a separării copilului de familie, serviciul de asistență socială de la nivelul comunei, chiar și consolidat, nu trebuie să lucreze în izolare. Dincolo de responsabilitățile SPAS-ului în relație directă cu familia cu copii, SPAS-ul alături de primărie, școală, medic, asistent medical, asistent medical comunitar, alți actori locali, județeni sau prin intermediul unor parteneriate public-privat, trebuie să se implice activ în dezvoltarea serviciilor la nivel local.

Intervenții integrate în familie

În directă corespondență cu planurile de servicii de prevenire sunt intervențiile ținute în familie. În multe dintre situațiile de risc identificate la nivelul comunei Scorțoasa, dezvoltarea de servicii la nivel comunitar nu este realistă sau nu reprezintă neapărat răspunsul cel mai potrivit. Exemple de intervenții care, în baza obiectivelor comune stabilite cu familia, pot fi realizate de serviciul public de asistență socială/ specialistul în asistență socială de la nivel local sunt prezentate în continuare. Lista de posibile intervenții nu este exhaustivă; este menită să servească drept ghid în dezvoltarea intervenției integrate la nivelul familiei, în linie cu obiectivele stabilite în Planul de servicii de prevenire și complementar cu serviciile de zi pentru copii, respectiv de sprijin pentru familie prezentate la punctul următor.

Tabloul situațiilor de risc și al posibilelor intervenții integrate

SITUAȚIE DE RISC POSIBILE SERVICII/INTERVENȚII INTEGRATE

Familii la risc de sărăcie monetară - copii la risc de sărăcie monetară -copii din familii în care părintele unic susținător sau ambii părinți sunt fără ocupație sau în șomaj -copii din familii în sărăcie monetară sau extemă care nu primesc beneficii sociale adresate sărăciei	■ Facilitarea accesului la beneficiile sociale adresate sărăciei (VMG, ajutor încălzire, ajutor de urgență, cantină socială, ajutor în alimente de la UE, etc.) care pot fi acordate potrivit legislației în vigoare pentru familiile la risc de sărăcie monetară sau în care adulții nu sunt ocupați pe piața forței de muncă. ■ Facilitatea accesului la servicii de formare profesională, oferirea de sprijin în căutarea unui loc de muncă, inclusiv acompaniere, pentru tinerii NEETD și adulții din familie la instituțiile abilitate pentru ocupare
Familii incomplete -copii cu unul sau ambii părinți care nu sunt acasă -copii cu unul sau ambii părinți plecați la muncă în străinătate -copii care au avut experiențe de migrație de peste un an -copii fără niciun părinte acasă care nu au desemnată o persoană care se ocupă de creșterea și îngrijirea lui sau pentru care nu s-a stabilit tutelă sau măsură de protecție -copii în familii în care unul sau mai mulți membri condamnați la o pedeapsă privativă de libertate	■ Pentru toate familiile incomplete (monoparentale sau nu) în care un singur părinte (mama sau tatăl) îngrijește copiii/nici un părinte nu este acasă, sunt necesare servicii de educație parentală, consiliere și suport emoțional pentru copii și părintele singur/ persoana responsabilă de îngrijirea copiilor (inclusiv pentru alți membri ai familiei). ■ În cazul părinților singuri cu copii care nu beneficiază de sprijin material de la părintele plecat, familia cel mai probabil are nevoie de sprijin din partea SPAS în a obține acces la toate beneficiile bănești care pot fi acordate potrivit legislației în vigoare, precum și la servicii precum Școală pentru școală sau servicii de zi, dacă există în comunitate sau în microzona funcțională (vezi și 4.2.3. Dezvoltarea de servicii de zi). ■ Asigurarea unor servicii pentru a menține și îmbunătăți legătura dintre copii și părintele aflat departe, la muncă în țară, în străinătate sau în închisoare. ■ Activități de consiliere și sprijin pentru asigurarea reprezentantului legal pentru copiii rămași în îngrijirea unei alte familii decât cea biologică, pentru a asigura punerea în aplicare a legislației în vigoare.
Mame minore În total, în populația de 129 copii înregistrată în Observator, au fost identificate mai puțin de 5 mame minore și minore gravide. În familiile acestora trăiesc în total mai puțin de 5 copii care sunt la risc să copieze comportamentul de la	Pentru familie, pe baza unui plan de servicii de prevenire ■ Pentru situațiile de mamă minoră, ar trebui să fie oferită consiliere și sprijin pentru înregistrarea nașterii și asigurarea reprezentantului legal. ■ Furnizează sau facilitează accesul la servicii de planificare familială pentru cazurile de mame minore/minore gravide, intervenții de informare, educare și comunicare pe aceste teme, măcar pentru copiii din aceste familii și pentru cei din rețelele sociale semnificative.

sora lor.	
Persoane cu dizabilități -copii în familii care au membri cu dizabilități care le limitează semnificativ calitatea vieții și participarea lor la viața socială - persoane cu certificat de încadrare în grad de handicap (9 copii și 8 adulți) - persoane cu dizabilități, dar fără certificat de încadrare în grad de handicap	Pentru familie, pe baza unui plan de servicii de prevenire ■ Pentru familiile din zone marginalizate cu copii cu certificat de încadrare în grad de handicap, DGASPC/SECC și SPAS ar trebui să asigure o informare completă astfel încât familia să înțeleagă opțiunea între asistent personal și indemnizația de însoțitor.⁴⁷ Accesul la serviciul de asistent personal este cheie pentru viața independentă și calitatea vieții familiilor care au în grijă o persoană cu dizabilități (copil sau adult).⁴⁸ ■ În funcție de tipul și gradul dizabilității, este necesară asigurarea accesului la servicii de recuperare, consiliere psihologică și, dacă este cazul, servicii de kinetoterapie, asistență medicală și/sau îngrijire la domiciliu. Este posibil să fie necesară colaborarea și sprijinul DGASPC sau DSP pentru referire către servicii specializate. ■ Ajutor pentru asigurarea transportului (adaptat) către serviciile de specialitate. ■ Furnizează sau facilitează accesul la servicii de asistență juridică care să asigure ulterior accesul și la alte tipuri de beneficii și servicii (indemnizație lunară, buget personal complementar lunar, servicii de recuperare/ reabilitare, servicii de kinetoterapie).
Persoane fără acte de stare civilă - copii fără acte de stare civilă	Pentru familie, pe baza unui plan de servicii de prevenire ■ Furnizarea de asistență juridică și sprijin pentru obținerea actelor de identitate.
Copii în sistemul de protecție Mai puțin de 3 copii sunt în sistemul de protecție - familii au părăsit copii în unitățile spitalicești -5 copii în plasament sau asistență maternală -copii reintegrați în familie din sistemul de protecție specială	Pentru familie, pe baza unui plan de servicii de prevenire ■ În conformitate cu legislația în vigoare, familiile care au „trimis” copii în sistemul de protecție ar trebui să fi beneficiat de o evaluare aprofundată, nu doar din partea SPAS, ci și a specialiștilor DGASPC. Aceste familii ar trebui să fie deja în legătură cu un manager de caz (al copiilor din sistem) care lucrează pentru reintegrare (sau, posibil, monitorizare postservicii), monitorizarea continuă fiind asigurată de SPAS. ■ Cu privire la copiii care se află în sistemul de protecție, cel puțin teoretic, familiile ar trebui să participe într-un program de reluare sau îmbunătățire a relației dintre copil și familie, cu obiectivul de reintegrare a copiilor. ■ Pentru copii care sunt încă în familie, SPAS ar trebui să aibă deja în implementare un plan de servicii de prevenire, cu monitorizare trimestrială, dat fiind riscul ridicat de separare (recidivă a separării). ■ Familiile care au copii în plasament familial sau asistență maternală trebuie monitorizate și sprijinite în vederea asigurării unui climat familial copilului aflat în îngrijire și accesului la serviciile sociale, educaționale și de sănătate necesare.

	■ Familiile care au reintegrat copii din sistemul de protecție trebuie monitorizate și sprijinite în vederea îmbunătățirea relației cu copilul reintegrat, dar și pentru a asigura copilului acces la serviciile educaționale și de sănătate necesare.
Persoane cu riscuri de sănătate -copii și -adulți nu sunt înscriși pe lista unui medic de familie - gravide cu sarcină la risc - copii care nu sunt vaccinați conform schemei obligatorii - copii care au fost spitalizați de mai multe ori în ultimele 12 luni - copii sub 1 an sunt la risc de sănătate	Pentru familie, pe baza unui plan de servicii de prevenire ■ Colaborează cu medicul de familie/asistentul medical care oferă servicii de medicină primară și cu asistentul medical comunitar/mediatorul sanitar pentru: (i) înscrierea tuturor persoanelor pe lista unui medic de familie, (ii) vaccinarea tuturor copiilor conform schemei obligatorii, (iii) luarea în evidență a gravidelor, evaluarea stării de sănătate a gravidei, monitorizarea sarcinii, referirea către servicii de specialitate pentru efectuarea controalelor prenatale, (iv) facilitarea accesului familiilor cu copii sub 1 an la intervenții specifice pentru grupurile de copii cu riscuri de sănătate în cadrul proiectului Mama și Copilul: servicii de evaluare și monitorizare a stării de sănătate a copiilor prin vizite la domiciliu în colaborare cu medicul de familie/ asistentul medical; consilierea mamelor cu privire la îngrijirea copilului sub 1 an (alăptarea, vaccinarea, asigurarea unei alimentații diversificate corecte, menținerea unei igiene corespunzătoare etc.); (v) asigurarea suportului necesar copiilor care au fost spitalizați de mai multe ori în ultimele 12
Acces limitat la tratamente, echipamente sau servicii medicale - copii în familii cu acces limitat la tratamente, echipamente sau servicii medicale	■ Colaborează cu medicul, asistentul medical comunitar, mediatorul sanitar, alți actori locali, ONG-uri pentru a oferi sprijin material sau asigurarea transportului către serviciile medicale de specialitate sau referirea către alte instituții publice sau private care pot facilita accesul la tratamente/ echipamente/ servicii medicale.
Acces limitat la dotări sanitare -copii în familii cu acces limitat la dotări sanitare	■ Furnizează sau facilitează accesul la servicii de educație pentru sănătate și igienă, pentru adulții din gospodărie și consiliere cu privire la menținerea unei igiene corespunzătoare. ■ Colaborează cu ceilalți actori relevanți din comună (medic de familie, asistent medical, asistent medical comunitar, mediator sanitar etc.) pentru a asigura implementarea intervențiilor necesare pentru fiecare familie/copil în cadrul Proiectului Mama și copilul. Pentru a implementa un astfel de proiect pentru Mamă și copil, implicarea unui asistent medical comunitar (AMC) este un factor critic. Iar AMC ar putea fi actorul cheie care să asigure implementarea intervențiilor necesare pentru fiecare familie/copil, în cooperare cu SPAS, medicul de familie și asistentul medical din comună, precum și orice alt actor local (de exemplu mediator sanitar, grupuri de suport etc.).

	■ Pe lângă un proiect de tipul Mama și copilul precum c cel descris anterior, proiectele de dezvoltare a infrastructurii de sănătate – băi/dușuri și toalete în interior și conectate la sistemul de canalizare – pot crește gradul de confort și pot reduce sensibil riscurile de sănătate la care sunt expuși copiii și familiile acestora. De reținut că, mai ales în zonele marginalizate, aceste dotări lipsesc aproape cu desăvârșire. Dacă în comună se implementează un proiect de infrastructură este important să se asigure și acoperirea acestor zone suprapopulate de copii.
Copii în afara sistemului educațional -copiii înregistrați în Observator au vârste de 3-17 ani și sunt deja în afara școlii.	■ Pentru prevenirea riscului de abandon/părăsire timpurie a școlii, comuna CALVINI poate lua în considerare oportunitatea de a aplica la Schema de granturi PNRR, implementată de Ministerul Educației și finanțată din PNRR. Unitățile de învățământ gimnazial de stat cu risc ridicat și mediu de abandon și părăsire timpurie a școlii sunt eligibile.
În familiile în care trăiesc acești copii mai sunt - de copii care sunt expuși indirect la acest risc.	■ Oferă sprijin pentru înscrierea la grădiniță/școală. Pentru a gestiona riscul de a nu fi înscris în învățământ, ar trebui să existe în toate zonele marginalizate (indiferent dacă includ comunități de romi sau nu), un mediator comunitar sau școlar care să aibă menționată în clar asigurarea înscrierii tuturor copiilor la grădiniță/școală (dacă este cazul, după consilierea părinților) între sarcinile de serviciu. ■ Furnizează sau facilitează accesul la servicii de educație parentală și consiliere psihologică pentru părinți. ■ Colaborează cu școala pentru a oferi sprijin copiilor pentru înscrierea la grădiniță/școală și pentru a asigura accesul tuturor copiilor la educație (la școală sau la domiciliu, în funcție de situație). ■ Facilitează accesul copiilor care au părăsit școală din motive financiare la diverse forme de sprijin pentru continuarea educației (de exemplu burse).
Risc de abandon școlar -copii cu vârste între 6 și 17 ani care merg la școală, dar sunt la risc de abandon școlar	■ Colaborează cu ceilalți factori locali reprezentativi (medic, școală, mediator școlar etc.) pentru a găsi cele mai bune soluții pentru fiecare caz în parte (educație remedială, profesor de sprijin, educație la domiciliu sau, în cazurile mai ușoare, de ajutor la teme etc.).
Acces limitat la dotări pentru educație -copii în familii cu acces limitat la dotări pentru educație - copii trăiesc în familii cu 3 sau mai mulți preșcolari/ școlari	■ Sprijin pentru asigurarea dotărilor educaționale de strictă necesitate. ■ Colaborează cu școala și mediatorul școlar pentru furnizarea accesului la servicii de educație parentală, consiliere psihologică, școală după școală, activități de educație nonformală și de tipul clubul copiilor, club sportiv școlar, echipă de fotbal și similar.
Părinți analfabeți	■ Sprijin pentru accesarea de servicii de consiliere vocațională.

Anexa la H.C.L. nr. 55 din 26.04.2024

-copii în familii cu unul sau ambii părinți analfabeți	■ Facilitarea înscrierii în programul „A doua șansă” dacă acesta există sau identificarea de alternative pentru alfabetizare. ■ Furnizarea sau facilitarea accesului la servicii de educație parentală și consiliere psihologică pentru părinți.
Copii cu CES -copii cu CES cu vârste între 6 și 17 ani	Pentru familie, pe baza unui plan de servicii de prevenire ■ Colaborează cu școala pentru a asigura accesul acestor copii la servicii educaționale de sprijin/învățământ special integrat (profesor de sprijin/profesor pentru copii cu nevoi speciale etc.)
Nesiguranță locativă -copii trăiesc în familii care ocupă abuziv, fără drept de ședere anumite spații de locuit sau inclusiv spații construite ilegal sau stau într-o locuință improvizată, spațiu care nu este destinat locuirii -copii locuiesc în condiții improprii -copii trăiesc în locuințe care sunt situate în zone cu riscuri de mediu sau sociale	Pentru familie, pe baza unui plan de servicii de prevenire ■ În baza unor anchete sociale aprofundate și ținând cont de întregul profil de risc al familiei, numărul total de copii și comportamentele adulților, primăria ar putea aplica pentru un proiect, să îi spunem Casă și Pâine, care să finanțeze ajutor material pentru aceste familii, cu două obiective: (i) asigurarea unei locuințe care să nu pună în pericol viața și dezvoltarea copiilor și (ii) activarea adulților și a tinerilor din aceste familii, să își facă o mică afacere proprie (agricolă sau non-agricolă) sau asistență pentru angajare.
Locuința fără acte - familii nu dețin acte pe casa și terenul unde locuiesc	■ Primăria, eventual în colaborare cu SPAS și poliția locală, ar trebui să ofere consiliere și sprijin, servicii de asistență juridică, după caz, pentru completarea documentelor de proprietate, precum și suport în relația cu instituțiile cu privire la contractele de furnizare a utilităților.
Locuință supraaglomerată - copii locuiesc în condiții de supraaglomerare	■ Aceste familii, mai ales dacă au mai mulți copii, ar trebui și ele să facă parte din grupul țintă al unui eventual proiect Casă și Pâine, menționat anterior. ■ Servicii de sprijin privind renovarea sau amenajarea locuinței ■ Consiliere cu privire la utilizarea optimă a spațiului și tehnici de negociere a conflictelor rezultate în condiții de spațiu insuficient.
Locuințe care nu sunt conectate la rețeaua de electricitate - familii nu sunt conectate la rețeaua de electricitate	Pentru familie, pe baza unui plan de servicii de prevenire ■ Informare, consiliere și sprijin în completarea documentelor necesare și suport în relația cu instituțiile cu privire la contractele de furnizare a utilităților sau pentru evaluarea costurilor de conectare a gospodăriilor la surse de apă și electricitate și identificarea unui potențial sprijin (eventual din partea unor grupuri caritabile) pentru acoperirea acestor costuri.
Acces limitat la dotări minime necesare pregătirii hranei, asigurării încălzirii, mobilier de strictă necesitate sau la	■ Sprijin (eventual din donații) pentru asigurarea dotărilor de strictă necesitate; servicii de mediere a relației cu parteneri din societatea civilă, identificarea unor ONG-uri, grupuri de suport, grupuri religioase, grupuri caritabile care pot oferi

dotări minime pentru odihnă/somn - copii din familii în care nu există dotări minime pentru pregătirea/încălzirea/păstrarea hranei - copii din familii în care nu există dotări minime pentru odihnă/somn	sprijin copiilor și familiilor în situații de vulnerabilitate, eventual prin donații, pentru asigurarea dotărilor de strictă necesitate.
Istoric de violență în familie - copii din familii în care există istoric de violență - copii în familii cu risc de violență asupra copiilor	■ Conform HG nr. 691/2015, art. 12, în situația în care SPAS are suspiciuni, în orice etapă a implicării sale, cu privire la existența unei situații de abuz, neglijare, exploatare și orice altă formă de violență, acesta are obligația să sesizeze de îndată DGASPC care, în termen de cel mult 48 de ore de la primirea sesizării, are obligația de a verifica suspiciunea. ■ Trebuie asigurată aplicarea reglementărilor, iar dacă totuși copiii rămân în familie, SPAS ar trebui să monitorizeze cu regularitate situația acestor copii. ■ SPAS ar trebui să aibă capacitatea să ofere, eventual în parteneriat cu DGASPC sau cu ONG-uri, servicii de consiliere psihologică și terapie. În cazul unui număr mai mare de 10 copii pe comună, DGASPC ar putea lua în considerare deplasarea unei echipe multidisciplinare care să lucreze cu SPAS-ul. ■ De asemenea, SPAS în cooperare cu ONG-uri și Poliția locală ar trebui să ofere servicii de educație parentală, de consiliere de familie pentru prevenirea și combaterea violenței. SCC și primăria ar putea oferi sprijin în a asigura participarea adulților din aceste familii la aceste servicii ■ Consiliere psihologică ar trebui să fie disponibilă și pentru părinții vulnerabili, spre exemplu mamele singure sau părinții cu probleme grave de sănătate. ■ Capacitatea SPAS de a identifica existența unei situații de abuz, neglijare, exploatare și orice altă formă de violență la care este expus copilul trebuie întărită. Primăria ar trebui să identifice fonduri pentru formarea reprezentanților SPAS și a celorlalți specialiști locali care intră în contact cu copilul, cu privire la posibilele forme de violență și gestionarea acestora. ■ Colaborarea cu celelalte instituții locale (primărie, școală, poliție, preot, SCC etc.), pentru a organiza campanii de conștientizare publică care să promoveze toleranța zero față de orice formă de violență asupra copiilor. Creșterea nivelului de conștientizare cu privire la consecințele negative ale violenței pentru dezvoltarea sănătoasă a copiilor este necesară la nivelul populației generale (nu doar a celei din

	zonele marginalizate). Astfel de campanii pot reprezenta una dintre activitățile incluse într-o aplicație pentru un proiect cu finanțare europeană, dar pot fi și mai simple, organizate cu resursele existente în comunitate (afișe, concurs de desene pentru copii etc.).
Consum excesiv de alcool sau abuz de substanțe - copii din familii în care se consumă excesiv alcool sau se face abuz de substanțe, dintre care - adolescenți cu vârste cuprinse între 14 și 17 ani sunt expuși direct la risc	■ Identifică și referă familia către un serviciu specializat (centru de reabilitare pentru adicții, centru de tip comunitate terapeutică). În acest sens, serviciile de prevenire, recuperare și reintegrare socială în sfera consumului și abuzului de alcool, atât în ceea ce privește adolescenții și tinerii, cât și în rândul adulților (părinților) existente pe raza microzonei funcționale rurale pot fi un punct de pornire. ■ Solicită sprijinul DGASPC, DSP, centru regional ANA pentru ghidaj/ intervenție și media relația cu aceste instituții. ■ Oferă ajutor pentru asigurarea transportului către serviciile de specialitate. ■ O bună metodă de prevenire a comportamentelor nedorite printre adolescenți (de la consumul de alcool la activitatea sexuală neprotejată) este implicarea acestora în activități precum voluntariatul sau club al tinerilor, club sportiv, echipă de fotbal, formație de dans sau alte tipuri de educație non-formală care i-ar putea ajuta să-și realizeze visurile. La astfel de cluburi ar putea participa și copiii de vârste mai mici. Important este să nu fie organizate doar pentru copiii și adolescenții care merg la școală, ci să fie implicați și cei care au părăsit timpuriu școala.

Complexitatea aspectelor care caracterizează profilul general de risc al familiilor cu copii din comuna Scorțoasa, implică un răspuns integrat și susținut din partea autorităților publice și a partenerilor existenți sau care pot fi identificați de la nivel local și nu numai.

Dezvoltarea de servicii de zi pentru copii

În comuna Scorțoasa, județul Buzău, copiii din familiile identificate ca fiind la risc sunt afectați mai degrabă de riscuri structurale. Riscurile care afectează ponderile cele mai mari din populația de copii din comuna Scorțoasa țin de:

- sărăcie monetară (42% dintre copii trăiesc în familii care au acest risc),
- supraaglomerarea locuinței (43%) și
- familii în care părintele unic susținător sau ambii părinți sunt fără ocupație (26%).

Aceste riscuri de separare sunt augmentate de nevoi materiale precum:

- acces limitat la dotări sanitare (53% dintre copii trăiesc în familii care au această nevoie),
- acces limitat la dotări pentru educație (53%) sau
- acces limitat la dotări minime pentru pregătirea și păstrarea hranei (31%).

La aceste nevoi se adaugă și (i) nevoi educaționale precum numărul mare de copii aflați la risc de abandon școlar (26%), (ii) nevoi legate de sănătate precum accesul limitat la tratamente, echipamente sau servicii medicale (21%) sau (iii) riscuri de mediu sau sociale (23%).

Pentru adresarea riscurilor, respectiv a nevoilor de sprijin, care îi afectează direct sau indirect pe acești copii, independent de intervențiile care pot fi realizate la nivelul familiei, este recomandată:

■ Asigurarea, la nivelul comunității, de servicii de zi – de tip centru sau de tip intervenție/ activitate pentru copii, la care să poată participa gratuit, mai ales copiii din gospodăriile cu mulți copii, la risc de sărăcie. Aceste servicii ar putea asigura și o masă caldă și pot fi oferite în cadru unor centre de zi dedicate. De asemenea, servicii similare celor oferite în centrele de zi pot fi oferite și în clădiri/instituții existente la nivelul comunității cum ar fi biblioteca, unde se pot amenaja spații dedicate de tipul „camera de joacă” care să fie spații iluminate și încălzite corespunzător, dotate cu jocuri, jucării și tehnologie care pot fi folosite gratuit de toți copiii și tinerii. Un astfel de spațiu poate fi organizat și în școală, dar în acest caz va deservi doar copiii de vârstă școlară.

Pentru a răspunde nevoilor existente în comunitate, în cadrul centrului de zi pentru copii pot fi oferite și servicii de formare profesională pentru adulți, sprijin în căutarea unui loc de muncă/consiliere și mediere pe piața muncii, servicii de educație parentală, consiliere psihologică, servicii de consiliere pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, A doua șansă, servicii educaționale de sprijin etc. De asemenea, comuna Scorțoasa poate încheia parteneriate cu furnizorii de servicii din comunele din microzona funcțională pentru a dezvolta împreună astfel de servicii.

■ Oferirea unor servicii de zi prin programe de tip școală după școală, în cadrul cărora copiii să aibă acces la activități cu sprijin specializat (supraveghere și îndrumare în efectuarea temelor). Pentru creșterea atractivității sistemului educațional, în special pentru copiii din familii cu număr mare de copii sau care au frați/surori de vârstă școlară care nu mai frecventează o formă de învățământ obligatorie, sunt recomandate și: (i) oferirea de echipamente pentru educație (rechizite, cărți, haine adecvate, etc.), (ii) dezvoltarea de ateliere tematice și alte activități de tip recreativ și/ sau diferite activități de dezvoltare personală (ex. pachetul de pregătire pentru viață din învățământul secundar).

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,

Consilier ~~FLORIAN MILITARU~~ ALEXANDRINA-GEORGETA

Contrasemnează pentru legalitate/

**Secretarul general al comunei
Radu Aurora**